

Posudek oponenta k bakalářské práci „Archeologie hradů Přemysla Otakara II. v jižních Čechách“, autor práce Jan Pavlín

Posudek zpracoval: Mgr. Jiří Havlice

Předložená bakalářská práce si klade za cíl prezentovat typologii a historii nově založených hradů krále Přemysla Otakara II. v jižních Čechách, jejím těžištěm je analytická část obsahující soupis jihočeských hradů spadajících do výše uvedené kategorie s podrobným přehledem realizovaných archeologických výzkumů sestaveným na základě dostupné literatury, nálezových zpráv a hlášení BZO.

V úvodní kapitole Zakládání hradů Přemysla Otakara II. v jižních Čechách autor stručně charakterizuje soustavu královských hradů na jihu Čech a uvádí hlavní dispoziční typy zde zastoupených hradních objektů. Kapitola je zpracována převážně na základě údajů ze základních castellologických kompendií a odráží tedy současný pohled na vývoj hradní soustavy v jihočeském regionu.

Nejrozsáhlejší částí práce je kapitola Nově založené opěrné body královské moci, v níž je shrnuta historie, stavební vývoj a výsledky archeologických výzkumů na jednotlivých hradních objektech založených Přemyslem Otakarem II. Autor pro zpracování této kapitoly využil jak základní syntézy tak mnohdy hůře dostupné regionální práce, v případě soupisu archeologických výzkumů také nálezové zprávy uložené v archivu Archeologického ústavu. Oproti první verzi bakalářské práce z roku 2013 byly v její nové verzi opraveny některé drobné faktografické nepřesnosti a také do přehledu archeologických výzkumů byly doplněny výsledky několika novějších výzkumů, které ve starší verzi práce citelně chyběly (Bechyně, Kotnov). Přesto přehled výzkumů stále nelze považovat za kompletní – zmíněny nejsou například výzkumy Prácheňského muzea na hradech Újezdci v roce 2011 a Orlíku nad Vltavou v roce 2012.

V kapitole Archeologické nálezy autor podává výběrový přehled několika skupin archeologických nálezů, jejichž analýzou chce ověřit, zda se sociální status majitele hradu odrazil také v jeho hmotné kultuře. Zvolené kategorie nálezů (sklo, kachle, dlaždice, mince, militarie) by sice k zodpovězení některých otázek mohly přispět, k řešení takto komplexního problému by však byla nutná podrobná analýza všech dostupných nálezů (autor pracuje pouze s omezeným množstvím publikovaných nálezů).

Nově doplněnou částí práce je zaměření zříceniny hradu Vitějovice pomocí totální stanice popsané v kapitole Nedestruktivní průzkum hradu Vitějovice. Použití moderních dokumentačních metod umožňuje vhodným způsobem zpřesnit popř. revidovat starší zaměření hradních zřícenin, v případě Vitějovic podobné zaměření dosud chybělo. Otázkou ale zůstává, proč měření neobsáhlo celý areál zříceniny – stranou zůstala značná část východního předhradí (obr. 82 vpravo). Také název kapitoly není zcela přesný, pod pojmem nedestruktivní průzkum spadá též podrobná deskripce a interpretace terénních reliktnů, která v tomto případě prováděna nebyla.

Předloženou práci uzavírají části Syntéza a Závěr, v nichž autor charakterizuje jednotlivé typy pramenů a snaží se postihnout jejich výpovědní hodnotu. Zároveň se pokouší z typologického i funkčního hlediska analyzovat síť jihočeských otakarských hradů. Hlavní cíle nastíněné v úvodu jsou v práci z větší části splněny – autor za použití dostupné literatury podává základní přehled o hradech krále Přemysla

Otakara II. v jižních Čechách, rovněž přehled provedených archeologických výzkumů na těchto objektech je téměř kompletní. Přestože hlavním tématem práce jsou hrady přímo založené králem Přemyslem Otakarem II., jistě by bylo na místě zde alespoň krátce zhodnotit přínos archeologie pro poznání starších hradů, které byly v době vlády tohoto panovníka v královských rukou (Zvíkov, Velešín), tyto hrady ale stojí zcela stranou autorovy pozornosti. Oproti předchozí verzi práce byly doplněny důležité pasáže věnované porovnání královských hradů s rezidencemi nejmočnějších jihočeských rodů té doby (Rožmberkové, Bavorové ze Strakonice). Značné rezervy vykazuje zhodnocení movitých archeologických nálezů získaných na popisovaných hradech. Úzká škála vybraných kategorií nálezů, jejich často nejednoznačné datování a rezignace autora na hledání případných analogií ponechává toto téma v rámci práce pouze v roli ilustračního přehledu několika vybraných nálezů.

Až na předeslané nedostatky lze předloženou bakalářskou práci hodnotit jako zdařilou, autor prokázal, že umí pracovat s odbornou literaturou a zvládá zpracovat různorodé prameny do ucelené syntézy shrnující vývoj jihočeských hradů ve druhé polovině 13. století. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat známkou 2.

V Českých Budějovicích 9.6.2014